

Een gebakje bij Krul, of op z'n Haags gezegd een 'taartje' bij Krul was vroeger het hoogtepunt van een dagje winkelen in sjeike zaken als Schröder en de Bonneterie. In de 'Ververschings-Salon' van Krul aan het Noordeinde 44 zette men zich aan een tafeltje met marmeren blad en werd bediend door een serveerster in het zwart gekleed met een wit schortje. Na enige tijd kwam de serveerster met thee of koffie en uw lievelingsgebak: een Mont Blanc-gebakje (een voetje van schuim, opgespoten met slagroom en daarop kastanje puree), een Crème Italië (een bol gevuld met onder andere rum en abrikozen), of een ander verrukkelijk taartje.

Alles was altijd vers. Gebak van een dag oud werd niet meer geserveerd maar tegen gereduceerde prijs verkocht aan het 'achterwerk', de uitgang aan de Molenstraat. J.A. Krul opende zijn stijlvol ingericht 'Salon de Refraichissement' in 1903. In zijn beschaafde openingsbrochure richtte hij zich speciaal tot de Haagse mevrouwen.

Het verschijnsel Bakkerij annex thee- en koffiehuis bestond al enkele jaren, maar Krul was de eerste die dit in Den Haag groots en luxueus opzette. J.A. Krul kwam uit een bakkersfamilie. Zijn grootvader had een graanhandel en zijn vader had sinds 1834 een koek- en banketbakkerij aan het Noordeinde, die de 'Zoete Inval' heette.

De firma Krul bereidde alles zelf. Zo maakten ze bijvoorbeeld hun eigen likeur en chocolade. Deze chocolade-productie bezorgde de burens op het Noordeinde nogal wat overlast en leidde ertoe dat Krul op een gegeven moment de omliggende panden opkocht. In 1903 liet J.A. Krul deze panden afbreken om plaats te maken voor nieuwbouw.

Een Weense 'Ververschings- Salon' in Den Haag

*Hc 16/7/84
I*

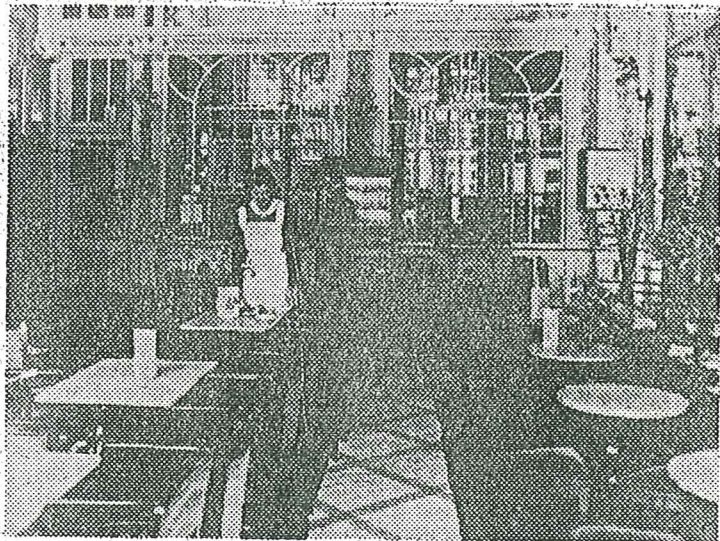
• De gevel van de voormalige theesalon Krul, Noordeinde 44

De Wolf

Met het oog op deze nieuwbouw was Krul zich gaan oriënteren in het buitenland. Samen met de Haagse architect L.A.H. de Wolf en zijn dochter Marietje was hij in 1901/1902 naar Wenen gereisd om daar een volgens de laatste mode ingerichte banketbakkerswinkel te bezoeken. De architect De Wolf (1871-1923) was zeer gecharmeerd van de Weense bouwkunst in die tijd. Hij had daar zelfs drie jaar gewerkt. Waarschijnlijk heeft hij Krul overgehaald om een winkel in Weense stijl in Den Haag te bouwen. Tijdens de Weense reis konden De Wolf en Marietje het goed vinden en in 1902 traden ze in het huwelijk. De Wolf was nu Kruls schoonzoon en dat hielp hem ongetwijfeld bij de opdracht voor de nieuwbouw aan het Noordeinde.

Na 8 maanden was het Krul-complex van 18 meter breed en 60 meter diep gereed. De gevel aan het Noordeinde was opgetrokken in de zogenaamde Weense Jugendstil. Deze stijl was in tegenstelling tot de Franse en Belgische Jugendstil sterk geometrisch. In plaats van organische vormen, uitbundige krullen en asymmetrie, kozen de Weense architecten vierkanten, cirkels en symmetrie. Ze decoreerden hun gevels met soms ingewikkelde geometrische motieven. De Weense Jugendstil had iets ingetogens in tegenstelling tot het uitbundige van de Franse en Belgische.

De gevel van Krul was opgebouwd uit witte, matte baksteen uit Silezië, met sokkels van graniet. Op de begane grond waren grote etalageruiten en vier ingangen: een voor de winkel, een voor de salon en twee voor de bovenverdiepingen. Over de eerste en tweede verdieping liep een ronde erker, bekroond door een balkonnetje, met aan weerszijden twee pilasters als verticale accenten. De ramen waren van rondgebogen glas. Over de hele breedte van de gevel liepen horizontale banden van blauw-geel-blauw geglazuurde stenen. Diverse uitsparingen in de wand, hekje

• Het interieur in de voormalige salon van Krul.

en fijn ingedeelde kozijnen maakten de gevelwand tot een grafisch spel van lijnen.

Spiegels *Hc 16/8/84*

De salon en de winkel waren gescheiden door een glazen uitstalkast. De inrichting van de salon was bijzonder fraai en voor Haagse begrippen zeer modieus. De achterwanden waren bekleed met grote spiegels. Het houtwerk was licht ivoor geschilderd en met goud afgebiesd. Het meubilair en de vitrines waren van donker glanzend mahonie met ingelegde tinnen versieringen. Het typische De Wolf-ornament, bestaande uit halve cirkelvormen, ringen en bogen in allerlei ingewikkelde composities was in het interieur terug te vinden.

In deze ambiance serveerde A.J. Krul zijn kwaliteitsproducten. Hij had wat je noemt het gat in de markt gevonden. Het exquisite gebak en de lekkernijen paste bij de sfeer van de Passage, het Kuhrhaus, de gefortuneerde Indiëgangers en vooral het deftige Haagse publiek. De Schnitten, het Dobsch-gebak, de Crocant-bouche en nog vele andere patisserieën werden beroemd. 'Geen geluk gebak van Krul' werd niet voor niets een geveugelde uitdrukking. Krul opende filialen elders in de stad en op straat kwam men de bakfietsen en bestelauto's van Krul tegen.

Ook het Koninklijk huis was een klant van Krul: Prins Hendrik betrok er z'n ontbijtkoek en Prins Bernhard was een liefhebber van de 'Baumkuche'. Dit was speciaal

Kerst-gebak dat gebakken werd op een open houtskoolvuur.

In de jaren zestig — inmiddels zat de vierde generatie Krul in het banketbakkersbedrijf — stegen de omzetten van Krul nog steeds. Maar de productiekosten stegen sneller. Arbeid werd steeds duurder, en de gebakjes van Krul waren zeer arbeidsintensief. Bovendien wilde men een ruim assortiment handhaven, zoals 60 verschillende soorten bonbons. Ook het prachtige Jugendstil-pand bleek op den duur niet zo geschikt voor efficiënte bedrijfsvoering. Al met al bleek het bedrijf niet meer rendabel en in 1970 sloten de gebroeders Krul het ruim 135 jaar oude bedrijf.

Die laatste zaterdag in november moet het dringen geweest zijn voor de laatste Krul-taartjes. Twee jaar later werd het Krul-complex verkocht. Een gedeelte van de inrichting belandde in het Bakkerij-museum in Amsterdam en de inrichting van de Salon werd opgeslagen in de kelders van het Nederlands Documentatiecentrum voor de bouwkunst in Amsterdam. De nieuwe eigenaar liet de pui met toestemming van Monumentenzorg ingrijpend veranderen. Toen winkelpassages in de mode kwamen is er zelfs een doorgang naar de Molenstraat gemaakt. Twee jaar geleden betrok mode-specialist Hans Dechering het linker gedeelte van het pand en liet de passage dicht maken. Het enige spoor van Krul staat op zijn toonbank: een schaalje met Haagse hopjes, ooit een specialiteit van Krul.